

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících 5 vyučovacích hodin týdně. Výuka probíhá většinou ve kmenových třídách. K naplňování cílů předmětu slouží také návštěvy knihoven, práce s knihou a texty na internetu. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních dovedností, tomu je podřízena i výuka gramatiky. Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších oborech. Zaměřujeme se především na rozvíjení kultivovaného písemného a ústního projevu, porozumění různým druhům mluvených a psaných projevů, vyhledání hlavní myšlenky v textu a využívání různých zdrojů informací (slovníky, encyklopedie, katalogy, internet).

V rámci tohoto předmětu jsou naplňovány tyto výchovné a vzdělávací strategie.

Kompetence k učení

- seznamujeme žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem
- vedeme žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a vzájemnému propojení
- preferujeme samostatné vyhledávání a třídění informací získaných z různých zdrojů
- vedeme je k chápání smyslu učení a jeho významu pro další vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

- předkládáme žákům problémové úlohy a motivujeme je k vlastnímu názoru
- motivujeme žáky k vyhledávání různých variant řešení a uvážlivému rozhodování
- klademe důraz na vyhledávání chyb v textu

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k správnému formulování obsahu sdělení v rámci probíraných žánrů
- motivujeme žáky k prezentaci svých názorů a postojů
- vyžadujeme srozumitelné a souvislé vyjadřování
- podporujeme u žáků schopnost diskutovat, vnímat názory druhých a spolupracovat s nimi

Kompetence sociální a personální

- předkládáme žákům možnost spolupracovat v týmu a s učitelem
- přispíváme k harmonické atmosféře ve skupině a snažíme se, aby si žáci dokázali projevit úctu a ohleduplnost

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vnímání kulturních tradic a kulturního dědictví
- preferujeme pozitivní vztah k přírodě a životnímu prostředí
- vedeme žáky k respektování základních společenských norem, odmítání hrubého a neetického chování

Kompetence pracovní

- usilujeme o využívání znalostí a dovedností v jiných předmětech i v obecném životě
- klademe důraz na dodržování hygieny práce
- vyžadujeme dodržování hygienických pravidel při čtení a psaní

Kompetence digitální

- vedeme žáky k získávání, vyhledávání, kritickému posuzování, spravování a sdílení dat, informací a digitálního obsahu
- učíme žáky využívat digitální technologie k usnadnění, zefektivnění a zkvalitnění výsledků své práce
- žáci jsou vedeni k vytváření a upravování digitálního obsahu a vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků

Předmětem se prolínají průřezová témata:

MDV – Receptivní činnosti - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
Hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů), hledání rozdílu mezi
informativním, zábavním a reklamním sdělením, chápání podstaty mediálního
sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel, identifikování základních orientačních
prvků v textu.

MDV - Receptivní činnosti- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality-
(Různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce, rozdíl mezi reklamou a
zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem. Identifikace společensky
významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení
opírá, identifikace zjednodušené mediovaných sdělení, opakované užívání
prostředků (ve zpravodajství, reklamě a zábavě).

MDV - Produktivní činnosti- Tvorba mediálního sdělení – Uplatnění a výběr
výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a
komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení

MKV - Multikulturalita –(Specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost,
naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních
skupin, vstřícný postoj k odlišnostem, význam užívání cizího jazyka jako nástroje
dorozumění a celoživotního vzdělávání.)

MDV – Receptivní činnosti- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení –
pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavních
(bulvárních) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných

MDV – Receptivní činnosti - Vnímání autora mediálních sdělení -
Identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové
prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro
záměrnou manipulaci, prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření
hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a
hodnotového významu.

MDV- Receptivní činnosti – Stavba mediálních sdělení -příklady pravidelností v
uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako
vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií), principy sestavování
zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost),
zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost), příklady
stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších
mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro
dospívající)

EGS – Evropa a svět nás zajímá – lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

OSV – Sociální rozvoj – komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků, cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbální sdělování), specifické komunikační dovednosti (monologické formy – vstup do tématu – rétorika), dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů), komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.), efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace, pravda, lež a předstírání v komunikaci.

OSV – Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci